

KIOTÓI JEGYZŐKÖNYV
AZ EGYESÜLT NEMZETEK
ÉGHAJLATVÁLTOZÁSI KERETEGYEZMÉNYÉHEZ

E Jegyzőkönyv Részesei,

Lévén Részesei az Egyesült Nemzetek Éghajlatváltozási Keretegyezményének, a továbbiakban "az Egyezmény"-nek,

Törekedvén az Egyezmény végső céljának megvalósítására a 2. Cikkben megállapítottak szerint,

Emlékeztetvén az Egyezmény rendelkezéseire,

Követve az Egyezmény 3. Cikkében szereplő rendelkezéseket,

A Berliini Mandátum értelmében, melyet az Egyezmény Részeseinek Konferenciája, annak első ülészakán, az 1/CP.1 határozatban fogadott el,

Megállapodtak a következőkben:

1. Cikk

Jelen Jegyzőkönyv céljára az Egyezmény 1. Cikkében foglalt meghatározások alkalmazandók. Ez kiegészül az alábbiakkal:

1. A "Részesei Konferenciája" jelenti az Egyezmény Részeseinek Konferenciáját.
2. Az "Egyezmény" jelenti az Egyesült Nemzetek Éghajlatváltozási Keretegyezményét, melyet 1992. május 9-én fogadtak el New Yorkban.
3. Az "Éghajlatváltozással Foglalkozó Kormányközi Testület" jelenti azt az Éghajlatváltozással Foglalkozó Kormányközi Testületet, melyet a Meteorológiai Világszervezet és az Egyesült Nemzetek Környezetvédelmi Programja közösen hozott létre 1988-ban.
4. A "Montreali Jegyzőkönyv" jelenti az 1987. szeptember 16-án Montrealban elfogadott Montreali Jegyzőkönyvet az ózonréteget lebontó anyagokról, az azt követő kiegészítésekkel és módosításokkal.
5. A "jelenlévő és szavazó Részesei" jelentik azon Részeseit, akik jelen vannak, és támogató vagy elutasító szavazattal szavaznak.
6. A "Részesei" jelenti e Jegyzőkönyvben Részeseit, hacsak a szövegösszefüggés másként nem utal.
7. Az "I. Függelékben szereplő Részesei" olyan Részeseit jelent, amely szerepel az Egyezmény I. Függelékében, mely utóbbi módosítható, vagy olyan Részeseit, amely értesítést nyújtott be az Egyezmény 4. Cikk 2(g) bekezdés értelmében.

2. Cikk

1. Az I. Függelékben szereplő valamennyi Részesei, a 3. Cikk értelmében vállalt, mennyiségileg meghatározott kibocsátás korlátozási és csökkentési kötelezettségeinek megvalósítása során, a fenntartható fejlődés elősegítése érdekében:

(a) Olyan, a nemzeti körülményeinek megfelelő szakmapolitikákat és intézkedéseket valósít meg és/vagy dolgoz ki a továbbiakban, mint:

- (i) Az energiahatékonyság erősítése a nemzetgazdaság érintett ágazataiban;
- (ii) A Montreali Jegyzőkönyv által nem szabályozott üvegházhatású gázok nyelőinek és tározóinak védelme és erősítése, tekintetbe véve a vonatkozó nemzetközi környezetvédelmi megállapodások keretében vállalt kötelezettségeit; a fenntartható erdőgazdálkodási gyakorlat, erdőtelepítés és újra erdősítés támogatása;
- (iii) A mezőgazdaság fenntartható formáinak támogatása az éghajlatváltozási megfontolások fényében;
- (iv) Az energia új és megújuló formáinak, a szén-dioxidot megkötő technológiáknak, továbbá a fejlett és újító jellegű környezetbarát technológiáknak a kutatása, támogatása, fejlesztése és fokozott felhasználása;

- (v) Piaci hiányosságok, pénzügyi ösztönzők, adó- és vámmentességek, valamint támogatások progresszív csökkentése és megszüntetése valamennyi üvegházhatású gázt kibocsátó ágazat esetében, melyek ellentétesek az Egyezmény céljával és a piaci eszközök alkalmazásával;
- (vi) Olyan szakmapolitikák és intézkedések támogatását célzó megfelelő reformok ösztönzése az érintett ágazatokban, melyek korlátozzák és csökkentik a Montreali Jegyzőkönyv által nem szabályozott üvegházhatású gázok kibocsátásait;
- (vii) A Montreali Jegyzőkönyv által nem szabályozott üvegházhatású gázok kibocsátását korlátozó és/vagy csökkentő intézkedések a közlekedési ágazatban;
- (viii) A metán kibocsátás korlátozása és/vagy csökkentése annak kinyerése és felhasználása által a hulladékgazdálkodásban, valamint az energia előállításában, szállításában és elosztásában;

(b) Együttműködik más Részes Felekkel e Cikk értelmében elfogadott szakmapolitikák és intézkedések egyedi és összesített hatékonyságának erősítése érdekében az Egyezmény 4. Cikk 2(e)(i) bekezdésében előírtak szerint. E célból e Részes Felek lépéseket tesznek a fenti szakmapolitikákkal és intézkedésekkel kapcsolatos tapasztalataik megosztására és információik kicserélésére, amelynek keretében módokat dolgoznak ki azok összehasonlíthatóságának, átláthatóságának és hatékonyságának javítására. E Jegyzőkönyv Részes Felei találkozájaként is szolgáló Részes Felek Konferenciája, első ülészaka alkalmával, vagy azt követően, amint az gyakorlatilag lehetséges, megvizsgálja azt, hogy figyelembe véve minden vonatkozó információt, ezen együttműködést milyen módon segíthetné elő.

2. Az I. Függelékben szereplő Részes Felek törekednek a légi és tengeri közlekedés során az üzemanyagtartályokban tárolt üzemanyag felhasználása során keletkező, a Montreali Jegyzőkönyv által nem szabályozott üvegházhatású gázok kibocsátásainak korlátozására és csökkentésére, a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezettel és a Nemzetközi Tengerhajózási Szervezettel való együttműködésben.

3. Az I. Függelékben szereplő Részes Felek törekednek e Cikk értelmében a szakmapolitikák és intézkedések olyan módon történő megvalósítására, hogy minimalizálják a káros hatásokat, beleértve az éghajlatváltozás káros hatásait, a nemzetközi kereskedelemre gyakorolt hatásokat, illetve a más Részes Felekre, különösen a fejlődő országokhoz tartozó Részes Felekre és különösen az Egyezmény 4. Cikk 8. és 9. bekezdésében feltüntetett Részes Felekre gyakorolt társadalmi, környezeti és gazdasági hatásokat, tekintetbe véve az Egyezmény 3. Cikkét. E Jegyzőkönyv Részes Feleinek találkozájaként is szolgáló Részes Felek Konferenciája további lépéseket tehet – ha az megfelelő – e bekezdésben foglalt rendelkezések megvalósításának elősegítése érdekében.

4. Amennyiben e Jegyzőkönyv Részes Feleinek találkozájaként szolgáló Részes Felek Konferenciája úgy határoz, hogy figyelembe véve az eltérő nemzeti körülményeket és potenciális hatásokat, hasznos lenne a fenti 1(a) bekezdésben ismertetett szakmapolitikák és intézkedések bármelyikét koordinálni, akkor megvizsgálja, hogy milyen módon és milyen eszközökkel dolgozható ki ezen szakmapolitikák és intézkedések koordinálása.

3. Cikk

1. Az I. Függelékben szereplő Részes Felek, egyénileg vagy együttesen, biztosítják azt, hogy az A. Függelékben ismertetett üvegházhatású gázok összesített, antropogén eredetű, szén-dioxid egyenértékben vett kibocsátásai nem haladják meg a számukra előírt mennyiségeket, melyeket a B. Függelékben előírt, mennyiségileg meghatározott kibocsátás korlátozási és csökkentési kötelezettségek alapján és e Cikk rendelkezéseivel összhangban számítottak ki azzal a céllal, hogy a 2008-tól 2012-ig terjedő kötelezettségvállalási időszakban e gázok összesített kibocsátásai az 1990. évi szinteknél legalább 5 százalékkal alacsonyabbak legyenek.

2. Az I. Függelékben szereplő valamennyi Részes Fél kimutatható előrehaladást ér el 2005-re e Jegyzőkönyv szerinti kötelezettségeinek teljesítésében.

3. Az I. Függelékben felsorolt minden egyes Részes Fél felhasználja az e Cikk értelmében vállalt kötelezettségei teljesítéséhez az üvegházhatású gázok forrásokból származó kibocsátásaiban és nyelők általi eltávolításában mutatkozó azon nettó változásokat, melyek közvetlen emberi tevékenység által előidézett földhasználat változás és – az 1990 óta végzett erdőtelepítésre, újraerdősítésre, erdőirtásra korlátozódó – erdőgazdálkodási tevékenység eredményei, amennyiben ezek mérésekkel ellenőrizhető csökkentéseket eredményeznek a karbon-készletekben az egyes kötelezettségvállalási időszakokon belül. Az üvegházhatású

gázok forrásokból származó kibocsátásával és nyelők általi eltávolításával kapcsolatos ilyen tevékenységeket átlátható és ellenőrizhető módon jelentik és felülvizsgálják a 7. és 8. Cikkkel összhangban.

4. E Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozójaként szolgáló Résztes Felek Konferenciájának első ülészakát megelőzően, az I. Függelékben szereplő minden egyes Résztes Fél adatot szolgáltat a Tudományos és Technológiai Tanácsadó Kisegítő Testület számára, hogy az megállapítsa az adott ország 1990. évi karbonkészlet szintjét és becslést készíthessen arra vonatkozóan, hogy a következő évek során annak karbonkészlete miként változik. E Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozójaként szolgáló Résztes Felek Konferenciája, első ülészakán, vagy azt követően, amint az gyakorlatilag lehetséges, határoz azokról a módozatokról, szabályokról és irányelvekről, melyek meghatározzák azt, hogy milyen módon és mely további – az üvegházhatású gázok forrásokból származó kibocsátásának és nyelők általi eltávolításának megváltozását eredményező, a mezőgazdasági talajok és a földhasználat-változás, valamint erdőgazdálkodás kategóriái szerinti – emberi tevékenységek adandók hozzá az I. Függelékben szereplő Résztes Felekre előírt mennyiségekhez, illetve vonandók le azokból, figyelembe véve a bizonytalanságokat, a jelentések átláthatóságát, az ellenőrizhetőséget, az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület módszertani munkáját és a Tudományos és Technológiai Tanácsadó Kisegítő Testület által javasoltakat, összhangban az 5. Cikkkel és a Résztes Felek Konferenciájának határozataival. Egy ilyen határozat a második és azt követő kötelezettségvállalási időszakokra alkalmazandó. Bármely Résztes Fél dönthet egy ilyen határozat alkalmazásáról e további emberi tevékenységekre már az első kötelezettségvállalási időszakban feltéve, hogy e tevékenységeket 1990 óta folytatják.

5. Az I. Függelékben szereplő azon Résztes Felek, amelyek esetében folyamatban van a piacgazdaságra való áttérés és amelyek bázisévét vagy bázis időszakát a Résztes Felek Konferenciájának második ülészakán a 9/CP.2 határozat értelmében állapították meg, ezen bázisévét vagy bázis időszakot alkalmazzák az e Cikk szerint fennálló kötelezettségeik megvalósítása során. Az I. Függelékben szereplő bármely más Résztes Fél, melynek esetében folyamatban van a piacgazdaságra való áttérés, és amely még nem nyújtotta be első nemzeti közlését az Egyezmény 12. Cikke értelmében, szintén értesítheti e Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozójaként is szolgáló Résztes Felek Konferenciáját arról, hogy e Cikk szerint fennálló kötelezettségeinek teljesítésekor az 1990. évtől eltérő más, történelmi bázisévét vagy időszakot szándékozik alkalmazni. Ezen értesítés elfogadásáról e Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozójaként szolgáló Résztes Felek Konferenciája határoz.

6. Figyelembe véve az Egyezmény 4. Cikk 6. bekezdését, a Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozójaként szolgáló Résztes Felek Konferenciája bizonyos mértékű rugalmasságot engedélyez e Jegyzőkönyv értelmében – az e Cikkben foglalt kötelezettségeken kívül - fennálló kötelezettségek megvalósításában az I. Függelékben szereplő azon Résztes Feleknek, melyek esetében folyamatban van a piacgazdaságra történő áttérés.

7. A mennyiségileg meghatározott kibocsátás korlátozási és csökkentési kötelezettségvállalás első időszakában, 2008-tól 2012-ig, az I. Függelékben szereplő, minden egyes Résztes Fél számára előírt mennyiség egyenlő az A. Függelékben felsorolt üvegházhatású gázok 1990. évi, vagy a fenti 5. bekezdéssel összhangban a bázis évre vagy bázis időszakra megállapított, összesített, antropogén eredetű, szén-dioxid egyenértékű kibocsátásainak a B. Függelékben számára előírt százaléka ötszörösével. Azon I. Függelékben felsorolt Résztes Felek, kiknek esetében a földhasználat megváltozása és az erdőgazdálkodás 1990-ben az üvegházhatású gázok nettó kibocsátási forrását képezte, a számukra előírt mennyiség kiszámítása céljából az 1990. kibocsátási bázisév vagy bázis időszakba beszámítják az összesített antropogén eredetű szén-dioxid egyenértékű forrásokból származó kibocsátásokat, leszámítva azokból az 1990. évi földhasználat megváltozásból eredő, nyelők általi eltávolításokat.

8. Az I. Függelékben szereplő bármely Résztes Fél alkalmazhatja 1995-öt bázisévként a fluorozott szénhidrogénekre, a perfluorkarbonokra és a kén-hexafluoridra a fenti 7. bekezdésben említett számítás céljaira.

9. Az I. Függelékben szereplő Résztes Felek számára a következő időszakokra vonatkozó kötelezettségeket az e Jegyzőkönyv B. Függelékének módosításaiban állapítják meg, amelyeket a 21. Cikk 7. bekezdésének rendelkezéseivel összhangban fogadnak el. E Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozójaként is szolgáló Résztes Felek Konferenciája, e kötelezettségek áttekintését legalább hét évvel – a fenti 1. bekezdésben hivatkozott – első kötelezettségvállalási időszak befejezése előtt kezdeményezi.

10. Bármely kibocsátás csökkentési egység, vagy az előírt mennyiség bármely része, melyet egyik Résztes Fél egy másik Résztes Féltől átvész a 6. Cikk vagy a 17. Cikk rendelkezéseivel összhangban, hozzáadandó az átvevő Résztes Fél számára előírt mennyiséghez.

11. Bármely kibocsátás csökkentési egység, vagy az előírt mennyiség bármely része, melyet egyik Részes Fél egy másik Részes Félnek átad a 6. Cikk vagy a 17. Cikk rendelkezéseivel összhangban, levonandó az átadó Részes Fél számára előírt mennyiségből.
12. Bármely hitelesített kibocsátás csökkentés, melyet egyik Részes Fél a 12. Cikkben foglalt rendelkezésekkel összhangban másik Részes Félről átvesz, hozzáadandó az átvevő Részes Fél számára előírt mennyiséghez.
13. Amennyiben az I. Függelékben szereplő Részes Fél kibocsátásai a kötelezettségvállalási időszakban nem érik el e Cikk értelmében előírt mennyiséget, a különbség, e Részes Fél kérésére, hozzáadandó az adott Részes Fél számára a következő kötelezettségvállalási időszakokra előírt mennyiséghez.
14. Az I. Függelékben felsorolt valamennyi Részes Fél törekedjék a fenti 1. bekezdésben ismertetett kötelezettségek olyan módon történő megvalósítására, hogy minimalizálják a fejlődő országokhoz tartozó Részes Feleket, különösen az Egyezmény 4. Cikk 8. és 9. bekezdésében meghatározott Részes Feleket érintő, káros társadalmi, környezeti és gazdasági hatásokat. A Részes Felek Konferenciájának e bekezdések megvalósítására hozott határozataival összhangban, e Jegyzőkönyv Részeseinek találkozójaként is szolgáló Részes Felek Konferenciája első ülészakán megvizsgálja azt, hogy milyen lépések szükségesek ahhoz, hogy minimalizálják az éghajlatváltozásnak és/vagy a válaszingyintézkedéseknek a fenti bekezdésekben említett Részes Felekre gyakorolt kedvezőtlen hatásait. A megvizsgálandó kérdések között szerepel a finanszírozás, a biztosítás és a technológia átadás megteremtése.

4. Cikk

1. Az I. Függelékben szereplő bármely Részesek esetében, amelyek megállapodást kötöttek arról, hogy együttesen teljesítik a 3. Cikk szerinti kötelezettségeiket, e kötelezettségek teljesítettnek tekintendők, amennyiben az A. Függelékben felsorolt üvegházhatású gázokra vonatkozó teljes, közös, összesített antropogén eredetű, szén-dioxid egyenértékű kibocsátásaik nem haladják meg a számukra előírt mennyiségeket, melyeket a B. Függelékben előírt, mennyiségileg meghatározott kibocsátás korlátozási és csökkentési kötelezettségek értelmében, valamint a 3. Cikk rendelkezéseivel összhangban számítottak ki. E megállapodásban érintett minden egyes Részes Fél számára a rávonatkozó kibocsátási szintet e megállapodásban adják meg.
2. Bármely ilyen megállapodásban érintett Részes Felek tájékoztatják a titkárságot a megállapodás feltételeiről, a Jegyzőkönyvre vonatkozó megerősítő, elfogadási, jóváhagyási vagy csatlakozási okirat letétbe helyezésének időpontjában. A titkárság pedig tájékoztatja a Részes Feleket és az Egyezmény aláíróit a megállapodás feltételeiről.
3. Bármely ilyen megállapodás a 3. Cikk 7. bekezdésében megállapított kötelezettségvállalási időszak időtartamára érvényben marad.
4. Amennyiben az együttesen cselekvő Részes Felek egy regionális gazdasági integrációs szervezet keretében, vagy azzal együtt járnak el, a szervezet összetételében bekövetkező bármilyen változás e Jegyzőkönyv elfogadása után nem befolyásolja az e Jegyzőkönyv értelmében fennálló kötelezettségeket. A szervezet összetételében bekövetkező bármilyen változás csak a 3. Cikk olyan kötelezettségeinek céljaira alkalmazandó, amelyeket azon változtatást követően fogadtak el.
5. Amennyiben egy ilyen megállapodásban Részes Felek nem teljesítik az együttes kibocsátás csökkentési szintet, akkor az e megállapodásban szereplő minden egyes Részes Fél a megállapodás szerint ráeső kibocsátási szintért felelős.
6. Amennyiben a Részes Felek egy olyan regionális gazdasági integrációs szervezet keretében és azzal együtt járnak el, amely e Jegyzőkönyv Részese, a kibocsátás csökkentés teljes, közös szintjének meg nem valósulása esetén a regionális gazdasági integrációs szervezet minden egyes tagállama egyénileg, valamint a 24. Cikkkel összhangban a regionális gazdasági integrációs szervezettel együttesen felelős az e Cikkkel összhangban megadott kibocsátások szintjéért.

5. Cikk

1. Az I. Függelékben szereplő valamennyi Részes, legkésőbb egy évvel az első kötelezettségvállalási időszak megkezdése előtt létrehoz egy nemzeti rendszert a Montreali Jegyzőkönyv által nem szabályozott összes üvegházhatású gázra az antropogén eredetű, forrásokból származó kibocsátások és nyelők általi eltávolítások becslésére. Ezen nemzeti rendszerekre vonatkozó – az alábbi 2. bekezdésben megállapított módszereket is magukban foglaló – irányelvekről az e Jegyzőkönyv Részes Feleinek találkozójaként is szolgáló Részes Felek Konferenciája határoz első ülészakán.

2. A Montreali Jegyzőkönyv által nem szabályozott valamennyi üvegházhatású gáz, antropogén eredetű, forrásokból származó kibocsátásainak és nyelők általi eltávolításainak becslésére az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület által elfogadott és a harmadik ülészakán a Résztes Felek Konferenciája által jóváhagyott módszerek szolgálnak. Ahol ilyen módszereket nem alkalmaznak, ott a Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozájaként is szolgáló Résztes Felek Konferenciája által, annak első ülészakán, jóváhagyott módszereket alkalmazzák a megfelelő módosításokkal. Többek között, az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület tevékenysége, valamint a Tudományos és Technológiai Tanácsadó Kisegítő Testület tanácsa alapján, a Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozájaként is szolgáló Résztes Felek Konferenciája rendszeresen felülvizsgálja és – megfelelőképpen – átdolgozza e módszereket és módosításokat, maradéktalanul figyelembe véve a Résztes Felek Konferenciájának vonatkozó döntéseit. A módszerek vagy módosítások bármely átdolgozásának alkalmazása kizárólag az átdolgozást követően elfogadott valamely kötelezettségvállalási időszakra, a 3. Cikk értelmében fennálló kötelezettségeknek való megfelelés biztosítása céljából történik.

3. Az A. Függelékben felsorolt üvegházhatású gázok antropogén eredetű, forrásokból származó kibocsátásai és nyelők általi eltávolításai szén-dioxid egyenértékének kiszámításához az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület által elfogadott és a Résztes Felek Konferenciája által, annak harmadik ülészakán, jóváhagyott globális felmelegedési potenciálok alkalmazandók. Az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület tevékenysége, valamint a Tudományos és Technológiai Tanácsadó Kisegítő Testület tanácsa alapján a Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozájaként is szolgáló Résztes Felek Konferenciája rendszeresen felülvizsgálja és – megfelelőképpen – módosítja az egyes üvegházhatású gázok globális felmelegedési potenciálját, maradéktalanul figyelembe véve a Résztes Felek Konferenciájának valamennyi vonatkozó döntését. Egy globális felmelegedési potenciál bármely módosítása csak az átdolgozást követően elfogadott kötelezettségvállalási időszakokra alkalmazandó a 3. Cikk értelmében fennálló kötelezettségekre.

6. Cikk

1. A 3. Cikk értelmében fennálló kötelezettségei teljesítésének céljára az I. Függelékben szereplő bármely Résztes Fél bármely más ilyen Résztes Félnek átadhat, vagy attól átvehet az üvegházhatású gázok forrásokból származó, antropogén eredetű kibocsátás-csökkentését vagy nyelők általi antropogén eredetű eltávolítását célzó projektek eredményeként – a gazdaság bármely ágazatában – keletkezett kibocsátás csökkentési egységeket, amennyiben:

(a) Bármely ilyen projektet az érintett Résztes Felek jóváhagytak;

(b) Bármely ilyen projekt olyan forrásokból származó kibocsátás csökkentést vagy nyelők általi eltávolítás növelést biztosít, amely az egyébként is előforduló ilyen módosuláson túlmenően következik be;

(c) Nem vesz át semmilyen kibocsátás csökkentési egységet, ha az nem felel meg az 5. és 7. Cikk értelmében fennálló kötelezettségeinek; valamint

(d) A kibocsátás csökkentési egységek átvétele kiegészíti a 3. Cikk értelmében fennálló kötelezettségek teljesítésének célját szolgáló hazai intézkedéseket.

2. E Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozájaként is szolgáló Résztes Felek Konferenciája, első ülészaka alkalmával, vagy azt követően, amint az gyakorlatilag lehetséges, folytathatja e Cikk megvalósítására – ezen belül az igazolásra és a jelentéstételre – vonatkozó irányelvek kidolgozását.

3. Az I. Függelékben szereplő Résztes Fél felhatalmazhat jogi személyeket arra, hogy, az említett Résztes Fél felelőssége mellett, részt vegyenek olyan tevékenységekben, melyek eredménye, e Cikk értelmében, kibocsátás csökkentési egységek létrehozása, átadása vagy átvétele.

4. Amennyiben e bekezdésben ismertetett követelmények megvalósításával kapcsolatosan az I. Függelékben szereplő valamely Résztes Félre vonatkozóan kérdés merül fel a 8. Cikk vonatkozó rendelkezéseivel összhangban, a kibocsátás csökkentési egységek átadása és átvétele tovább folytatható a kérdés felmerülését követően azzal a feltétellel, hogy az adott Résztes Fél ezen egységeket nem használhatja fel a 3. Cikk értelmében fennálló kötelezettségei teljesítésére mindaddig, amíg a megfelelés kérdése nem megoldott.

7. Cikk

1. Az I. Függelékben szereplő minden egyes Résztes Fél a Montreali Jegyzőkönyv által nem szabályozott üvegházhatású gázok antropogén eredetű, forrásokból származó kibocsátásairól és nyelők általi eltávolításairól – a Résztes Felek Konferenciája vonatkozó határozatai szerint – benyújtott éves nyilvántartását kiegészíti olyan,

az alábbi 4. bekezdéssel összhangban meghatározott, szükséges további információval, mellyel biztosítja a 3. Cikk által előírtaknak való megfelelést.

2. Az I. Függelékben szereplő minden egyes Résztes Fél, az Egyezmény 12. Cikke értelmében benyújtott nemzeti közlését kiegészíti olyan, az alábbi 4. bekezdéssel összhangban meghatározott információval, amely szükséges annak bemutatásához, hogy e Jegyzőkönyv értelmében fennálló kötelezettségeinek megfelel.

3. Az I. Függelékben szereplő minden egyes Résztes Fél a fenti 1. bekezdésben előírt információt évente benyújtja, kezdve az első nyilvántartással, amely az Egyezmény értelmében a kötelezettségvállalási időszak első évére esedékes azt követően, hogy a Résztes Fél számára a Jegyzőkönyv hatályba lépett. Minden egyes Résztes Fél a fenti 2. bekezdésben előírt információt az Egyezmény értelmében esedékes első nemzeti közlés részeként nyújtja be azt követően, hogy e Jegyzőkönyv számára hatályba lépett, valamint az irányelveket elfogadták az alábbi 4. bekezdésben előírtak szerint. Az e Cikk által előírt ezt követő információközlés gyakoriságát az e Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozójaként is szolgáló Résztes Felek Konferenciája állapítja meg, figyelembe véve a nemzeti közlések benyújtására vonatkozóan a Résztes Felek Konferenciája által megállapított ütemtervet.

4. E Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozójaként is szolgáló Résztes Felek Konferenciája, első ülészaka alkalmával, irányelveket fogad el és ezt követően azokat időszakonként felülvizsgálja, az e Cikk értelmében előírt információk előkészítésére, figyelembe véve az I. Függelékben szereplő Résztes Felek által elkészítendő nemzeti közlésekre vonatkozó irányelveket, amelyeket a Résztes Felek Konferenciája fogadott el. E Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozójaként is szolgáló Résztes Felek Konferenciája határoz továbbá, az első kötelezettségvállalási időszakot megelőzően, az előírt mennyiségek elszámolásának módozatairól.

8. Cikk

1. Az I. Függelékben szereplő minden egyes Résztes Fél által a 7. Cikk alapján benyújtott információt szakértői felülvizsgáló csoportok vizsgálják felül a Résztes Felek Konferenciájának vonatkozó döntései értelmében és e Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozójaként is szolgáló Résztes Felek Konferenciája által e célból elfogadott irányelvekkel összhangban, az alábbi 4. bekezdés szerint. Az I. Függelékben szereplő minden egyes Résztes Fél által, a 7. Cikk 1. bekezdése alapján benyújtott információt a kibocsátási nyilvántartások és az előírt mennyiségek éves összeállításának, illetve elszámolásának részeként vizsgálják felül. Továbbá az I. Függelékben szereplő minden egyes Résztes Fél által, a 7. Cikk 2. bekezdése alapján benyújtott információt a közlések felülvizsgálatának részeként vizsgálják felül.

2. A szakértőkből álló felülvizsgáló csoportokat a titkárság koordinálja, és azokban olyan szakértők vesznek részt, akiket az Egyezményben Résztes Felek által, és megfelelőképpen, a kormányközi szervezetek által jelölt szakértők közül választanak ki, összhangban a Résztes Felek Konferenciája által e célra adott iránymutatással.

3. A felülvizsgálati folyamat a megvalósítás valamennyi vonatkozásának alapos és átfogó technikai értékelését adja e Jegyzőkönyv Résztes Feleire vonatkozóan. A szakértői felülvizsgáló csoportok jelentést készítenek e Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozójaként is szolgáló Résztes Felek Konferenciája számára, melyben értékelik az adott Résztes Fél kötelezettségeinek megvalósítását és megállapítják a kötelezettségek teljesítésében esetlegesen bekövetkező problémákat és az azt befolyásoló tényezőket. E jelentéseket a titkárság az Egyezmény valamennyi Részteséhez eljuttatja. A titkárság listát készít a jelentésekben szereplő azon megvalósítási kérdésekről, amelyek további megfontolást igényelnek e Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozójaként is szolgáló Résztes Felek Konferenciája részéről.

4. E Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozójaként is szolgáló Résztes Felek Konferenciája, első ülészaka alkalmával, irányelveket fogad el e Jegyzőkönyv végrehajtásának a szakértői felülvizsgáló csoportok általi felülvizsgálatára vonatkozóan, és azokat azt követően időszakonként felülvizsgálja, figyelembe véve a Résztes Felek Konferenciájának vonatkozó határozatait.

5. E Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozójaként szolgáló Résztes Felek Konferenciája, a Végrehajtással Foglalkozó Kisegítő Testület, valamint, ahol ez szükséges, a Tudományos és Technológiai Tanácsadó Kisegítő Testület közreműködésével megvizsgálja:

(a) A Résztes Felek által a 7. Cikk alapján benyújtott információkat és az azok szakértői felülvizsgálatairól készült jelentéseket, amelyeket e Cikk alapján lefolytattak; valamint

(b) A titkárság által a fenti 3. bekezdés szerint felsorolt – a megvalósításra vonatkozó – kérdéseket, illetve bármely más, a Résztes Felek által felvetett kérdéseket.

6. A fenti 5. bekezdésben említett információk vizsgálatát követően e Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozájaként szolgáló Résztes Felek Konferenciája határozatokat hoz e Jegyzőkönyv megvalósításához szükséges bármely kérdésben.

9. Cikk

1. E Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozájaként szolgáló Résztes Felek Konferenciája időszakonként felülvizsgálja e Jegyzőkönyvet az éghajlatváltozásról és annak hatásairól rendelkezésre álló legjobb tudományos információk és értékelések, valamint a vonatkozó műszaki, társadalmi és gazdasági információk fényében. E felülvizsgálatokat összehangolják az Egyezmény felülvizsgálataival, különösen az Egyezmény 4. Cikk 2(d) bekezdés és 7. Cikk 2(a) bekezdés által előírt felülvizsgálatokkal. E Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozájaként szolgáló Résztes Felek Konferenciája e felülvizsgálatok alapján megteszi a szükséges intézkedést.

2. Az első felülvizsgálatra e Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozájaként szolgáló Résztes Felek Konferenciájának második ülészakán kerül sor. A további felülvizsgálatokra rendszeres időközönként és megfelelő időpontban kerül sor.

10. Cikk

Minden Résztes, figyelembe véve közös, de megkülönböztetett felelősségüket és sajátos nemzeti és regionális fejlesztési prioritásaikat, célkitűzéseiket és körülményeiket, anélkül hogy az I. Függelékben nem szereplő Résztesek számára bármilyen új kötelezettséget vezetnének be, de megerősítve az Egyezmény 4. Cikk 1. bekezdése szerint fennálló kötelezettségeket, és folytatva e kötelezettségek megvalósításának előrevitelét a fenntartható fejlődés elérése érdekében, tekintetbe véve az Egyezmény 4. Cikk 3., 5. és 7. bekezdéseit:

(a) Ahol helyénvaló, és amilyen mértékben lehetséges, költséghatékony nemzeti és – megfelelőképpen – regionális programokat dolgoznak ki azon helyi kibocsátási tényezők, tevékenységi adatok és/vagy modellek minőségének javítására, amelyek tükrözik az egyes Résztes Felek társadalmi, gazdasági feltételeit a Montreali Jegyzőkönyv által nem szabályozott valamennyi üvegházhatású gáz antropogén eredetű, forrásokból származó kibocsátásait és nyelők általi eltávolításait tartalmazó nemzeti nyilvántartások elkészítéséhez és időszakonkénti megújításához úgy, hogy a Résztes Felek Konferenciája által elfogadott, egymással összehasonlítható módszereket alkalmazzanak, melyek összhangban vannak a Résztes Felek Konferenciája által a nemzeti közlések elkészítésére vonatkozóan elfogadott irányelvekkel;

(b) Olyan nemzeti és – megfelelőképpen – regionális programokat dolgoznak ki, valósítanak meg, tesznek közzé és újítanak meg rendszeresen, amelyek intézkedéseket tartalmaznak az éghajlatváltozás mérséklésére és az éghajlatváltozáshoz való megfelelő alkalmazkodás elősegítésére:

- (i) E programok, többek között, az energetikai, a közlekedési és az ipari ágazathoz, valamint a mezőgazdasághoz, erdőgazdálkodáshoz és hulladékgazdálkodáshoz kapcsolódnának. Továbbá az alkalmazkodási technológiák és a területfejlesztés javítását szolgáló módszerek javítanák az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást; valamint
- (ii) Az I. Függelékben szereplő Résztes Felek, a 7. Cikkkel összhangban, az e Jegyzőkönyv alapján hozott intézkedésről – és ennek keretében a nemzeti programokról – tájékoztatást nyújtanak be; továbbá, más Résztes Felek törekednek arra, hogy a nemzeti közléseikben, megfelelőképpen, információt nyújtsanak azokról a programokról, amelyek olyan intézkedéseket tartalmaznak, melyek az adott Résztes Fél véleménye szerint hozzájárulnak az éghajlatváltozás és annak kedvezőtlen hatásai kezeléséhez, beleértve az üvegházhatású gázok kibocsátás-növekedésének visszaszorítását, a nyelők és a nyelők általi eltávolítás erősítését, a kapacitásfejlesztést és az alkalmazkodási intézkedéseket;

(c) Együttműködnek hatékony eljárási módozatok támogatásában az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó, környezetvédelmi szempontból megfelelő technológiák, know-how, gyakorlat és folyamatok kidolgozásában, alkalmazásában és terjesztésében és minden lehetséges gyakorlati lépést megtesznek ezek átadásának és hozzáférhetőségének támogatására, elősegítésére és/vagy szükség szerinti finanszírozására, különösen a fejlődő országok esetében, beleértve az állami tulajdonban vagy állami kezelésben lévő, környezetvédelmi szempontból megfelelő technológiák hatékony átadására vonatkozó politikák és programok kidolgozását, a magánszektor támogató környezet megteremtését, hogy elősegítsék és erősítsék a környezetvédelmi szempontból megfelelő technológiák átadását és hozzáférhetőségét;

(d) Együttműködnek a tudományos és műszaki kutatás terén és támogatják a szisztematikus megfigyelési rendszerek fenntartását és fejlesztését, valamint az adattárak fejlesztését, hogy ezáltal csökkentsék az éghajlati rendszerrel, az éghajlatváltozás káros hatásaival, a különböző válaszstratégiák gazdasági és társadalmi következményeivel kapcsolatos bizonytalanságokat, valamint elősegítsék a kutatás és szisztematikus megfigyelés terén a nemzetközi és kormányközi erőfeszítésekben, programokban és hálózatokban való részvételhez szükséges belső kapacitások és képességek fejlesztését és erősítését, figyelembe véve az Egyezmény 5. Cikkét;

(e) Együttműködnek és nemzetközi szinten támogatják – ahol lehetséges, a már meglévő testületeket felhasználva – az oktatási és képzési programok kifejlesztését és megvalósítását, ezen belül a nemzeti kapacitásfejlesztés erősítését, különösen az emberi és intézményi kapacitásokét, valamint a személyi állomány cseréjét és kiküldetését szakember-képzés céljából az adott területen, különösen a fejlődő országok esetében, valamint elősegítik nemzeti szinten a lakosság tájékozottságát és az éghajlatváltozással kapcsolatos adatok nyilvános hozzáférhetőségét. Megfelelő módokat kell kidolgozni e tevékenységek megvalósítására az Egyezmény megfelelő testületein keresztül, tekintettel az Egyezmény 6. Cikkére;

(f) A nemzeti közlésekben adjanak információt az e Cikk értelmében lefolytatott programokról és tevékenységekről, összhangban a Részleges Felek Konferenciájának vonatkozó határozataival; valamint

(g) E Cikkben foglalt kötelezettségek megvalósítása során vegyék teljességgel figyelembe az Egyezmény 4. Cikk 8. bekezdését.

11. Cikk

1. A 10. Cikk megvalósítása során a Részleges Felek figyelembe veszik az Egyezmény 4. Cikk 4., 5., 7., 8. és 9. bekezdésében foglalt rendelkezéseket.

2. Az Egyezmény 4. Cikk 1. bekezdése megvalósításával kapcsolatban, az Egyezmény 4. Cikk 3. bekezdésében és 11. Cikkében foglalt rendelkezésekkel összhangban, az Egyezmény pénzügyi mechanizmusának működtetésével megbízott intézményen vagy intézményeken keresztül az Egyezmény II. Függelékében felsorolt, fejlett országokhoz tartozó Részleges Felek, illetve más fejlett Részleges Felek:

(a) Olyan új és kiegészítő pénzügyi forrásokat biztosítanak, amelyek fedezik a fejlődő országokhoz tartozó Részleges Feleknek az Egyezmény 4. Cikk 1(a) bekezdése értelmében fennálló és a 10. Cikk (a) bekezdésében tárgyalt kötelezettségei teljesítésének előmozdítása kapcsán felmerülő, megegyezéssel elfogadott, teljes költségtöbbletet; valamint

(b) Olyan pénzügyi forrásokat is biztosítanak, többek között a technológia átadás céljára, melyekre a fejlődő országokhoz tartozó Részleges Feleknek az Egyezmény 4. Cikk 1. bekezdése értelmében fennálló és a 10. Cikkben tárgyalt kötelezettségek megvalósításának előmozdítása érdekében, a megegyezéssel elfogadott, teljes költségtöbblet fedezéséhez van szükség, és amelyekről a fejlődő országokhoz tartozó Részleges Felek és az Egyezmény 11. Cikkében említett nemzetközi intézmény vagy intézmények megállapodnak, azzal a Cikkkel összhangban.

E fennálló kötelezettségek teljesítése során figyelembe veszik a pénzügyi eszközök áramlása mértékére és előreláthatóságára vonatkozó igényt, valamint a megfelelő teherelosztás jelentőségét a fejlett országokhoz tartozó Részleges Felek között. A Részleges Felek Konferenciájának – beleértve e Jegyzőkönyv elfogadását megelőzően elfogadott – vonatkozó határozataiban az Egyezmény pénzügyi mechanizmusának működtetésével megbízott intézményre vagy intézményekre vonatkozó útmutatás a szükséges változtatásokkal alkalmazandó e bekezdés rendelkezéseire vonatkozóan.

3. Az Egyezmény II. Függelékében felsorolt, fejlett országokhoz tartozó Részleges Felek és más fejlett Részleges Felek pénzügyi forrásokat biztosíthatnak, a fejlődő országokhoz tartozó Részleges Felek pedig ezeket igénybe veszik a kétoldalú, regionális és egyéb sokoldalú csatornákon keresztül a 10. Cikk végrehajtására.

12. Cikk

1. Ezennel meghatározunk egy tiszta fejlesztési mechanizmust.

2. A tiszta fejlesztési mechanizmus célja az I. Függelékben nem szereplő Részleges Felek segítése a fenntartható fejlődés elérésében és az Egyezmény végső célkitűzéséhez való hozzájárulásban, valamint az I. Függelékben szereplő Részleges Felek segítése a 3. Cikk értelmében fennálló, mennyiségileg meghatározott kibocsátás korlátozási és csökkentési kötelezettségeik teljesítésében.

3. A tiszta fejlesztési mechanizmus keretében:

- (a) Az I. Függelékben nem szereplő Résztes Felek részesülnek a hitelesített kibocsátás csökkentéseket eredményező projekt tevékenységek hasznából; valamint
- (b) Az I. Függelékben szereplő Résztes Felek az ilyen projekt tevékenységekből felhalmozódó hitelesített kibocsátás csökkentéseket felhasználhatják a 3. Cikk értelmében előírt, mennyiségileg meghatározott kibocsátás korlátozás és csökkentési kötelezettségeik egy részének teljesítéséhez e Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozájaként szolgáló Résztes Felek Konferenciájának döntése szerint.
4. A tiszta fejlesztési mechanizmus e Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozájaként szolgáló Résztes Felek Konferenciája fennhatósága és irányítása alá tartozik, s azt a tiszta fejlesztési mechanizmus végrehajtó tanácsa felügyeli.
5. Az egyes projekt tevékenységek eredményeképpen megvalósuló kibocsátás csökkentéseket e Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozájaként is szolgáló Résztes Felek Konferenciája által kijelölt operatív intézmények hitelesítik az alábbiak alapján:
- (a) Minden egyes érintett Résztes Fél által jóváhagyott önkéntes részvétel;
- (b) Az éghajlatváltozás mérsékléséhez kapcsolódó valós, mérhető és hosszú távú előnyök; valamint
- (c) Olyan kibocsátás csökkentések, amelyek a hitelesített projekt tevékenység nélkül esetleg bekövetkező csökkentéseken túlmenően jelentkeznek.
6. A tiszta fejlesztési mechanizmus segítséget nyújt a hitelesített projekt tevékenységek finanszírozásának szükség szerinti megoldásában.
7. E Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozájaként is szolgáló Résztes Felek Konferenciája, első ülészaka alkalmával, módokat és eljárásokat dolgoz ki azzal a céllal, hogy a projekt tevékenységek független auditálásán és ellenőrzésén keresztül biztosítsa az átláthatóságot, a hatékonyságot és a számonkérhetőséget.
8. E Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozájaként szolgáló Résztes Felek Konferenciája biztosítja azt, hogy a hitelesített projekt-tevékenységekből származó bevételek egy részét az adminisztratív költségek fedezésére, valamint olyan, a fejlődő országokhoz tartozó Résztes Felek támogatására fordítsák az alkalmazkodás költségeinek fedezésére, amelyek különösen érzékenyek az éghajlatváltozás káros hatásaira.
9. A tiszta fejlesztési mechanizmusban, amely magában foglalja a fenti 3(a) bekezdésben említett tevékenységeket és a hitelesített kibocsátás csökkentések átvételét, magán- és/vagy közintézmények is részt vehetnek, és e részvétel függ a tiszta fejlesztési mechanizmus végrehajtó tanácsa által esetlegesen előírt bármilyen útmutatástól.
10. A 2000. évtől az első kötelezettségvállalási időszak kezdetéig tartó időszak során megszerzett hitelesített kibocsátás csökkentések felhasználhatók az első kötelezettségvállalási időszak kötelezettségének teljesítéséhez.

13. Cikk

1. A Résztes Felek Konferenciája, amely az Egyezmény legfelsőbb testülete, szolgál e Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozájaként.
2. Az Egyezmény Résztes Felei, amelyek nem Résztes Felek e Jegyzőkönyvnek, megfigyelőként részt vehetnek e Jegyzőkönyv Résztes Felei találkozájaként szolgáló Résztes Felek Konferenciája bármely ülészakának munkájában. Amikor a Résztes Felek Konferenciája e Jegyzőkönyv Résztes Felei találkozájaként szolgál, e Jegyzőkönyv hatálya alá tartozó határozatok meghozásában csak az ebben a Jegyzőkönyvben Résztes Felek vehetnek részt.
3. Amikor a Résztes Felek Konferenciája e Jegyzőkönyv Résztes Felei találkozájaként szolgál, a Résztes Felek Konferenciája Elnökségének bármely tagja, aki az Egyezmény egy olyan Résztesét képviseli, amelyik nem Résztes e Jegyzőkönyvnek, e Jegyzőkönyvben Résztes Felek által és közül választott egy további taggal helyettesítendő.
4. E Jegyzőkönyv Résztes Feleinek találkozájaként szolgáló Résztes Felek Konferenciája rendszeresen felülvizsgálja e Jegyzőkönyv megvalósítását, és megbízatásának keretein belül, meghozza azokat a döntéseket, amelyek szükségesek hatékony megvalósításának elősegítéséhez. E Jegyzőkönyv által rábízott funkciókat ellátja, valamint:
- (a) Értékeli e Jegyzőkönyvben foglalt rendelkezésekkel összhangban számára hozzáférhetővé tett valamennyi információ alapján e Jegyzőkönyv végrehajtását a Résztes Felek által, e Jegyzőkönyv értelmében

hozott intézkedések átfogó hatásait, különösen a környezeti, gazdasági és társadalmi hatásokat, illetve ezek együttes hatásait, s azt, hogy milyen mértékű előrehaladás történt az Egyezmény célkitűzésének elérésére;

(b) Időszakonként vizsgálja a Részes Felek e Jegyzőkönyv értelmében fennálló kötelezettségeit, kellően figyelembe véve az Egyezmény 4. Cikk 2(d) bekezdésben és a 7. Cikk 2. bekezdésben előírt bármely felülvizsgálatot, az Egyezmény célkitűzésének, a megvalósítása során szerzett tapasztalatnak, valamint a tudományos és technológiai ismeretek fejlődésének fényében, és ebben a vonatkozásban rendszeres jelentéseket vizsgál és fogad el e Jegyzőkönyv megvalósításáról;

(c) Támogatja és elősegíti az olyan intézkedésekkel kapcsolatos információcserét, melyeket a Részes Felek az éghajlatváltozás és hatásai kezelésére fogadtak el, figyelembe véve a Részes Felek eltérő körülményeit, felelősségét és képességeit és e Jegyzőkönyv értelmében rájuk vonatkozó kötelezettségeket;

(d) Két vagy több Részes Fél kérésére elősegíti azon intézkedések koordinálását, amelyeket az éghajlatváltozás és hatásai kezelésére fogadtak el, figyelembe véve a Részes Felek körülményeit, felelősségét, képességeit és e Jegyzőkönyv értelmében fennálló, rájuk vonatkozó kötelezettségeket;

(e) Az Egyezmény célkitűzésével és e Jegyzőkönyv rendelkezéseivel összhangban és maradéktalanul figyelembe véve a Részes Felek Konferenciájának vonatkozó határozatait, támogatja és útmutatást ad olyan összehasonlítható módszerek kidolgozására és időszakonkénti finomítására e Jegyzőkönyv hatékony végrehajtásához, amelyeket e Jegyzőkönyv Részes Felei találkozójaként szolgáló Részes Felek Konferenciája fogad el;

(f) Ajánlásokat tesz e Jegyzőkönyv megvalósításához szükséges bármely kérdésben;

(g) Törekszik további pénzügyi források mozgósítására összhangban a 11. Cikk 2. bekezdésével;

(h) Létrehozza azokat a kiegészítő testületeket, amelyek e Jegyzőkönyv megvalósításához szükségesek;

(i) Feltárja és – ahol lehetséges – felhasználja a kompetens nemzetközi szervezetek, kormányközi és nem-kormányzati testületek által nyújtott szolgáltatásokat, azok együttműködését és az azok által nyújtott információkat; valamint

(j) Gyakorolja azokat az egyéb funkciókat, amelyek e Jegyzőkönyv megvalósításához szükségesek lehetnek, és figyelembe veszi a Részes Felek Konferenciája által hozott határozatból fakadó bármely megbízatást.

5. A Részes Felek Konferenciájának eljárási szabályai, valamint az Egyezmény keretében alkalmazott pénzügyi eljárások a szükséges változtatásokkal alkalmazandók e Jegyzőkönyvre, kivéve ha e Jegyzőkönyv Részes Feleinek találkozójaként szolgáló Részes Felek Konferenciája egyhangúlag ettől eltérően határoz.

6. E Jegyzőkönyv Részes Felei találkozójaként szolgáló Részes Felek Konferenciájának első ülészakát a titkárság hívja össze a Részes Felek Konferenciájának – e Jegyzőkönyv hatálybalépésének időpontja utánra tervezett – első ülészakához kapcsolódóan. E Jegyzőkönyv Részes Felei találkozójaként szolgáló Részes Felek Konferenciájának ezt követő rendes ülészeit évente tartják a Részes Felek Konferenciája rendes ülészakához kapcsolódóan, kivéve ha e Jegyzőkönyv Részes Felei találkozójaként szolgáló Részes Felek Konferenciája ettől eltérően határoz.

7. E Jegyzőkönyv Részes Felei találkozójaként szolgáló Részes Felek Konferenciájának rendkívüli ülészeit olyan időpontokban tartják, melyet e Jegyzőkönyv Részes Felei találkozójaként szolgáló Részes Felek Konferenciája szükségesnek ítél, vagy bármely Részes Fél írásbeli kérésére, amennyiben azt a Részes Felek legalább egyharmada támogatja hat hónapon belül attól az időponttól számítva, hogy a titkárság tájékoztatta a Részes Feleket a kérésről.

8. Az Egyesült Nemzetek, annak szakosított ügynökségei és a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség, valamint azok tagállamai és megfigyelői, amelyek nem részesei az Egyezménynek, képviselhetik magukat, megfigyelőként, e Jegyzőkönyv Részes Felei találkozójaként szolgáló Részes Felek Konferenciája ülészeit. Bármely testület vagy ügynökség – legyen az nemzeti vagy nemzetközi, kormányzati vagy nem-kormányzati, amely e Jegyzőkönyv tárgykörébe tartozó kérdésekben jártas és tájékoztatta a titkárságot arról, hogy e Jegyzőkönyv Részes Felei találkozójaként szolgáló Részes Felek Konferenciájának ülészeit megfigyelőként részt kívánt venni – részvétele engedélyezhető, kivéve, ha a jelenlévő Részes Felek legalább egyharmada azt ellenzi. A megfigyelők beocsátása és részvétele a fenti 5. bekezdésben említett eljárási szabályok szerint történik.

14. Cikk

1. Az Egyezmény 8. Cikke által létrehozott titkárság e Jegyzőkönyv titkárságaként szolgál.
2. Az Egyezmény 8. Cikk 2. bekezdése a titkárság funkcióiról, valamint az Egyezmény 8. Cikk 3. bekezdése a titkárság működését biztosító intézkedésekről a szükséges változtatásokkal alkalmazandók e Jegyzőkönyvre. A titkárság ezen kívül gyakorolja az e Jegyzőkönyv értelmében rábízott funkciókat.

15. Cikk

1. Az Egyezmény 9. és 10. Cikke által létesített Tudományos és Technológiai Tanácsadó Kisegítő Testület és a Végrehajtással Foglalkozó Kisegítő Testület e Jegyzőkönyv Tudományos és Technológiai Tanácsadó Kisegítő Testületeként, illetve a Végrehajtással Foglalkozó Kisegítő Testületeként szolgál, megfelelőképpen. Az Egyezmény szerint e két testület működésére vonatkozó rendelkezések a szükséges változtatásokkal alkalmazandók e Jegyzőkönyvre. E Jegyzőkönyv Tudományos és Technológiai Tanácsadó Kisegítő Testülete, valamint a Végrehajtással Foglalkozó Kisegítő Testülete találkozóinak ülészeit megfelelőképpen az Egyezmény Tudományos és Technológiai Tanácsadó Kisegítő Testülete és a Végrehajtással Foglalkozó Kisegítő Testülete találkozóihoz kapcsolódóan tartják.
2. Az Egyezmény azon Részesei, amelyek nem Részesei e Jegyzőkönyvnek, megfigyelőként részt vehetnek a kisegítő testületek bármely ülészeitében munkájában. Amikor a kisegítő testületek e Jegyzőkönyv kisegítő testületeiként járnak el, e Jegyzőkönyvre vonatkozóan határozatot csak e Jegyzőkönyv Részesei hozhatnak.
3. Amikor az Egyezmény 9. és 10. Cikkei alapján létrehozott kisegítő testületek a Jegyzőkönyvhöz kapcsolódó ügyekben gyakorolják funkcióikat, e kisegítő testületek elnökségeinek bármely tagja, aki az Egyezmény olyan Részesei képviseli, amelyik az adott időpontban nem Részese e Jegyzőkönyvnek, e Jegyzőkönyvben Részesei által és közül kiválasztott további taggal helyettesítendő.

16. Cikk

E Jegyzőkönyv Részesei találkozójaként szolgáló Részesei Konferenciája, amint az gyakorlatilag lehetséges, megvizsgálja az Egyezmény 13. Cikkében ismertetett multilaterális egyeztetési folyamatnak a Jegyzőkönyvre történő alkalmazását, illetve, annak szükség szerinti módosítását, mindazon vonatkozó határozatok fényében, amelyeket a Részesei Konferenciája hozhat. Bármely e Jegyzőkönyvre alkalmazható multilaterális egyeztetési folyamat működtetésével kapcsolatban figyelembe kell venni a 18. Cikkkel összhangban megállapított eljárásokat és mechanizmusokat.

17. Cikk

A Részesei Konferenciája meghatározza a kibocsátások kereskedelmére vonatkozó – különösen az ellenőrzést, beszámolást és számonkérhetőséget érintő – alapelveket, módokat, szabályokat és irányelveket. A B. Függelékben szereplő Részesei részt vehetnek a kibocsátások kereskedelmében a 3. Cikk értelmében fennálló kötelezettségeik teljesítése céljából. Bármely ilyen kereskedelem kiegészíti azon hazai lépéseket, melyeket a fenti Cikk értelmében fennálló, mennyiségileg meghatározott kibocsátás korlátozási és csökkentési kötelezettségek teljesítése céljából tesznek.

18. Cikk

E Jegyzőkönyv Részesei találkozójaként is szolgáló Részesei Konferenciája első ülészeitében alkalmas megfelelő és hatékony eljárásokat és mechanizmusokat fogad el azon esetek megállapítására és kezelésére, amikor nem teljesítik e Jegyzőkönyv rendelkezéseit, beleértve a következmények indikatív jegyzékének kidolgozását, amelyhez számításba veszik a nem teljesítés okát, típusát, mértékét és gyakoriságát. E Cikk értelmében a kötelező érvényű következményekkel járó eljárások és mechanizmusok e Jegyzőkönyv módosításával fogadhatók el.

19. Cikk

Az Egyezmény 14. Cikkének a viták rendezéséről szóló rendelkezései a szükséges változtatásokkal alkalmazandók e Jegyzőkönyvre.

20. Cikk

1. Bármely Részesei javasolhat módosításokat e Jegyzőkönyvhöz.

2. E Jegyzőkönyv módosításait e Jegyzőkönyv Részesei találkozásként szolgáló Részesei Konferenciájának rendes ülésszakán fogadják el. E Jegyzőkönyv bármely javasolt módosításának szövegét a titkárság közli a Részeseikkel legalább hat hónappal azon találkozót megelőzően, amelyen annak elfogadását javasolják. A titkárság közli bármely javasolt módosítás szövegét az Egyezmény Részeseivel és aláíróival, és tájékoztatás céljából a Letéteményessel is.

3. A Részesei Felek minden erőfeszítést megtesznek annak érdekében, hogy egyhangú megállapodásra jussanak e Jegyzőkönyv bármely javasolt módosításáról. Amennyiben az egyhangú megállapodásra irányuló minden erőfeszítést megtettek és nem jutottak megállapodásra, utolsó lehetőségként a módosítás elfogadható a találkozó jelenlévő és szavazó Részesei Felek háromnegyedes többségi szavazatával. Az elfogadott módosításról a titkárság tájékoztatja a Letéteményest, aki azt eljuttatja valamennyi Részesei Félhez elfogadás céljából.

4. A módosítással kapcsolatos elfogadási okiratot a Letéteményesnél kell letétbe helyezni. A fenti 3. bekezdéssel összhangban elfogadott módosítás, az azt elfogadó Részesei Felek számára, a kilencvenedik napon lép hatályba attól az időponttól számítva, amikor e Jegyzőkönyv Részesei Feleinek legalább háromnegyede átadta elfogadási okiratát a Letéteményesnek.

5. Bármely más Részesei Fél számára a módosítás attól a naptól számított kilencvenedik napon lép hatályba, amikor a Részesei Fél a fent említett módosításról szóló elfogadási okiratát a Letéteményesnél letétbe helyezte.

21. Cikk

1. E Jegyzőkönyv függelékei annak szerves részét képezik, kivéve, ha erről kifejezetten másképpen rendelkeznek, egyúttal e Jegyzőkönyvre való hivatkozás annak bármely függelékére történő hivatkozást magában foglalja. E Jegyzőkönyv hatálybalépését követően elfogadott bármely függelék csak tudományos, műszaki, eljárásbeli vagy adminisztratív jellegű jegyzékekre, táblázatokra és egyéb leíró jellegű anyagokra korlátozódik.

2. Bármely Részesei Fél javaslatokat tehet e Jegyzőkönyvhöz kapcsolódó függelékre és javasolhatja a függelékek módosításait.

3. E Jegyzőkönyv függelékeit és e Jegyzőkönyv függelékeinek módosításait e Jegyzőkönyv Részesei Felei találkozásként szolgáló Részesei Felek Konferenciája fogadhatja el egy rendes ülésszak keretében. Bármely javasolt függelék vagy függelék módosításának szövegéről a titkárság a Részesei Feleket legalább hat hónappal azon ülésszak előtt tájékoztatja, amelyen annak elfogadását javasolják. A titkárság bármely javasolt függelék vagy függelékhez kapcsolódó módosítás szövegéről szintén tájékoztatja az Egyezmény Részesei Feleit és aláíróit, valamint tájékoztatási céllal a Letéteményest.

4. A Részesei Felek minden erőfeszítést megtesznek annak érdekében, hogy a javasolt függelékről vagy függelék módosításról egyhangú megállapodás szülessen. Amennyiben az egyhangú megállapodásra irányuló minden erőfeszítést megtettek és nem jutottak megállapodásra, utolsó megoldásként, a függelék vagy a függelék módosítása elfogadható az ülésen jelen lévő és szavazó Részesei Felek háromnegyedes többségi szavazatával. A titkárság az elfogadott függeléket vagy függelék módosítást átadja a Letéteményesnek, aki azt elfogadás céljából, valamennyi Részesei Félhez eljuttatja.

5. Az A. és B. Függelékektől eltérő egyéb függelék vagy függelék módosítás, melyet a 3. és 4. bekezdésekkel összhangban fogadtak el vagy módosítottak, azon időponttól számított hat hónapon belül lép hatályba a Jegyzőkönyv valamennyi Részeseire nézve, amikor a Letéteményes a függelék elfogadásáról vagy a módosítás elfogadásáról tájékoztatja ezeket a Részeseiket, azon Részesei Felek kivételével, amelyek ezen az időszakon belül írásban értesítik a Letéteményest arról, hogy a függeléket vagy a függelék módosítását nem fogadják el. Azon Részesei Felek számára, amelyek az el nem fogadásról szóló értesítésüket visszavonják, a függelék vagy a függelék módosítása attól az időponttól számított kilencvenedik napon lép hatályba, amikor a Letéteményes átvette ezen értesítés visszavonását.

6. Amennyiben a függelék vagy a függelék módosításának elfogadása e Jegyzőkönyv módosítását vonja maga után, e függelék vagy függelék módosítás nem lép addig hatályba, amíg e Jegyzőkönyv módosítása hatályba nem lép.

7. E Jegyzőkönyvhöz kapcsolódó A. és B. Függelékek módosításai a 20. Cikkben megállapított eljárási szabályok alapján fogadhatók el és lépnek hatályba, azzal a kitételrel, hogy a B. Függelék bármely módosítását csak az érintett Részesei Fél írásbeli jóváhagyásával lehet elfogadni.

22. Cikk

1. Minden Részesei Feleknek egy szavazata van, kivéve az alábbi 2. bekezdésben foglalt rendelkezést.

2. A regionális gazdasági integrációs szervezetek, az illetékességi körükbe tartozó kérdésekben, szavazati jogukat annyi szavazattal gyakorolják, ahány Tagállamuk Részese e Jegyzőkönyvnek. Az ilyen szervezet a szavazati jogát nem gyakorolhatja, amennyiben bármelyik Tagállama gyakorolja ezen jogát, és viszont.

23. Cikk

E Jegyzőkönyv Letéteményese az Egyesült Nemzetek Főtitkára.

24. Cikk

1. E Jegyzőkönyv aláírásra nyitva áll és azt megerősíthetik, elfogadhatják és jóváhagyhatják azon Államok és regionális gazdasági integrációs szervezetek, amelyek az Egyezmény Részes Felei. 1998. március 16-tól 1999. március 15-ig áll nyitva aláírásra az Egyesült Nemzetek New York-i Székházában. E Jegyzőkönyvet csatlakozásra megnyitják azt az időpontot követő napon, amikor lezárul az aláírásra nyitott időszak. A megerősítési, elfogadási, jóváhagyási vagy csatlakozási okiratokat a Letéteményesnél kell letétbe helyezni.

2. Bármely regionális gazdasági integrációs szervezet, mely a Jegyzőkönyv Részes Felévé válik anélkül, hogy bármelyik Tagállama Részes Fél lenne, e Jegyzőkönyv valamennyi kötelezettségének hatálya alá fog tartozni. Olyan szervezetek esetében, melynek egy vagy több tagja Részes Fele a Jegyzőkönyvnek, a szervezet és annak tagállamai határoznak a rájuk háruló felelőségekről a Jegyzőkönyvből fakadó kötelezettségeik teljesítése tekintetében. Ilyen esetekben, a szervezet és a Tagállamok nem jogosultak a Jegyzőkönyv szerinti jogaik egyidejű gyakorlására.

3. A regionális gazdasági integrációs szervezeteknek a megerősítési, elfogadási, jóváhagyási vagy csatlakozási okiratukban nyilatkozniuk kell illetékességük mértékéről a Jegyzőkönyv által szabályozott ügyekben. Ezek a szervezetek tájékoztatják az illetékességük mértékének bármilyen jelentős módosításáról a Letéteményest is, aki viszont tájékoztatja erről a Részes Feleket.

25. Cikk

1. A Jegyzőkönyv attól a naptól számított kilencvenedik napon lép hatályba, amely napon az Egyezmény nem kevesebb mint 55 Részese – beleértve az I. Függelékben felsorolt azon Részes Feleket, amelyek az I. Függelékben felsorolt Részes Felek 1990. évi összes szén-dioxid kibocsátásának legalább 55 %-át adják – letétbe helyezték megerősítési, elfogadási, jóváhagyási vagy csatlakozási okiratukat.

2. E Cikk céljaira az "I. Függelékben felsorolt Részes Felek 1990. évi összes szén-dioxid kibocsátása" az I. Függelékben felsorolt Részes Felek által, e Jegyzőkönyv elfogadásának napján vagy azt megelőzően, az Egyezmény 12. Cikkével összhangban benyújtott első nemzeti közlésekben közölt mennyiséget jelenti.

3. Minden Államra vagy regionális gazdasági integrációs szervezetre nézve, amely a Jegyzőkönyvet, annak hatálybalépéséhez a fenti 1. bekezdésben ismertetett feltételek teljesülése után erősíti meg, hagyja jóvá, fogadja el vagy csatlakozik ahhoz, a Jegyzőkönyv ezen Állam vagy regionális gazdasági integrációs szervezet megerősítési, elfogadási, jóváhagyási vagy csatlakozási okirata letétbe helyezésének napját követő kilencvenedik napon lép hatályba.

4. E Cikk céljaira a regionális gazdasági integrációs szervezet által letétbe helyezett bármely okirat nem számít a szervezet Tagállamai által letétbe helyezett okiratok kiegészítésének.

26. Cikk

E Jegyzőkönyvhöz nem lehet fenntartásokat csatolni.

27. Cikk

1. Három évvel azon időpontot követően, amikor a Jegyzőkönyv egy Részes Félre nézve hatályba lépett, az adott Részes Fél bármikor felmondhatja e Jegyzőkönyvet a Letéteményeshez intézett írásbeli értesítéssel.

2. Minden ilyen felmondás a felmondásra vonatkozó értesítésnek a Letéteményes általi átvétel napjától számított egy év elteltével lép hatályba, vagy olyan későbbi időpontban, melyet a felmondási értesítés meghatározhat.

3. Bármely Részes Fél, amely felmondta az Egyezményt, úgy kell tekinteni, mint amelyik felmondta e Jegyzőkönyvet is.

28. Cikk

Ezen Jegyzőkönyv eredeti példányát, melynek arab, kínai, angol, francia, orosz és spanyol szövege egyaránt hiteles, az Egyesült Nemzetek Szervezetének Főtitkáránál helyezik letétbe.

KÉSZÜLT Kiotóban, ezerkilencszáz-kilencvenhét december tizenegyedik napján.

ENNEK HITELEÜL az erre megfelelően felhatalmazott alulírottak aláírásukkal látták el ezt a Jegyzőkönyvet a jelzett időpontokban.

A. függelék

Üvegházhatású gázok

Szén-dioxid (CO₂)
Metán (CH₄)
Dinitrogén-oxid (N₂O)
Fluorozott szénhidrogének (HFC-k)
Perfluorkarbonok (PFC-k)
Kén-hexafluorid (SF₆)

Ágazatok/források kategóriái

Energia

Energiahordozók égetése
Energiatermelő iparágak
Gyártó iparágak, építőipar
Szállítás
Egyéb ágazatok
Egyéb
Energiahordozókból elillanó kibocsátások
Szilárd energiahordozók
Kőolaj és földgáz
Egyéb

Ipari folyamatok

Ásványi termékek
Vegyipar
Fémgyártás
Egyéb termelés
Halogénezett szénhidrogének és kén-hexafluorid előállítása
Halogénezett szénhidrogének és kén-hexafluorid felhasználása
Egyéb

Oldószerek és egyéb termékek használata

Mezőgazdaság

Emésztőrendszeri fermentáció
Trágyakezelés
Rizstermesztés
Mezőgazdasági talajok
Szavannák tervezett felégetése
Mezőgazdasági hulladékok szabadföldi elégetése
Egyéb

Hulladék

Szilárd hulladék felszíni elhelyezése
Szennyvízkezelés
Hulladékégetés
Egyéb

B. függelék

Részes Fél	Mennyiségileg meghatározott kibocsátás korlátozási vagy csökkentési kötelezettség (bázis év vagy időszak százaléka)
Ausztrália	108
Ausztria	92
Belgium	92
Bulgária*	92
Kanada	94
Horvátország*	95
Cseh Köztársaság*	92
Dánia	92
Észtország*	92
Európai Közösség	92
Finnország	92
Franciaország	92
Németország	92
Görögország	92
Magyarország*	94
Izland	110
Írország	92
Olaszország	92
Japán	94
Lettország*	92
Liechtenstein	92
Litvánia*	92
Luxemburg	92
Monakó	92
Hollandia	92
Új-Zéland	100
Norvégia	101
Lengyelország*	94
Portugália	92
Románia*	92
Orosz Föderáció*	100
Szlovákia*	92
Szlovénia*	92
Spanyolország	92
Svédország	92
Svájc	92
Ukrajna*	100
Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága	92
Amerikai Egyesült Államok	93

*Azon országok, amelyeknél tart a piacgazdaságra való áttérés folyamata.